Anul LXXI Sibiu, 20 Octomvrie (2 Noemvrie) 1923 Nr. 86

ASOCIATIUNIP SIBIIU

Telegraful Român

Onor. Procuratura regească (Of.)
Sibiiu

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul: Un an 150 Lei. — Şase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei. — Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele să se adreseze Redacţiei „Telegraful Român", Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit. Abonamentele şi inserţiunile să se adreseze Administraţiei ziarului „Telegraful Român", Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Toleranţa noastră religionară

In Nr. 81 al Telegrafului Român, părintele diacon Dr. Gheorghe Comşa, director în ministerul cultelor, într'un documentat articol, dă alarmă în faţa primejdiei ce ameninţă biserica prin înmulţirea diferitelor secte; — şi ceeace serverşte spre laudă părintelui diacon este faptul că are curajul să spună şi pricina acestei pacoste, — pricina este: *toleranţa noastră în materie religioasă dusă până la nepăsare.* Da, este prea adevărat.

Ne preocupăm de câte toate, — şi mai ales de «politică», aceasta pare a fi cea mai rentabilă meserie pentru toţi vanitoşii şi ambiţioşii, — încât aproape nu vedem ce se petrece în jurul nostru, şi mai cu seamă nu vedem ce se petrece din punct de vedere religios-moral.

Trebue să recunoaştem, că sântem într'o adevărată criză morală.

In această situaţie nu este de ajuns să avem biserică dominantă în stat, ci acestei biserici trebue să i se dea toate mijloacele de întărire şi prosperare, ear buruenile otrăvitoare ce cresc în jurul ei trebue stârpite din germene şi nu lăsate în voe să crească şi să se desvolte în detrimentul credinţei noastre strămoşeşti.

Astăzi, în România întregită, pe lângă alte multe neajunsuri, vedem cu surprindere şi mare îngrijorare cum sectele de tot felul se înmulţesc ca ciupercile, şi nimeni nu le pune stavilă, ba constatăm cu adâncă durere, că ele se desvoltă sub ocrotirea statului, ceeace nu-i altceva, decât o învederată încurajare a sectanţilor.

Nimeni nu poate înţelege ca, fiind garantată libertatea cultului, să se admită, sub această firmă, libertate tuturor descreerăţilor şi proseliţilor sectari, de a face în această prea îngăduitoare ţară tot ceeace le trăsneşte prin cap, cu vădita tendinţă de subminare şi ponegrire a bisericii strămoşeşti.

Şi dacă statul şi autorităţile în drept vor sta nepăsătoare şi de aici înainte faţă de această boală molipsitoare ce-o răspândesc sectanţii, va trebui să declarăm că toate sforţările preoţilor de a stârpi aceste secte vor fi zadarnice. *)

Mijloacele băneşti şi fanatismul cu care lucrează conducătorii sectari pe deoparte, pe de altă parte neştiinţa şi credulitatea poporului nostru faţă de orce lucru nou, fac ca aceste secte să se lăţească într'un mod îngrijitor. Şi este cu atât mai îngrijitor, cu cât aceste secte au pătruns şi pătrund şi între ostaşi, otrăvind sufletele cu fel şi fel de învăţături întortochiate, care numai ordinea şi întărirea statului n'o au în vedere.

Conştii de primejdia ce ne ameninţă, se impune întrebarea, ce-i de făcut?

In lupta ce preoţimea o duce contra diferitelor secte, statul este dator a-i da tot concursul, — căci altfel toată lupta este problematică. Preoţimea, încălzită de focul sfânt al misiunii sale, înarmată cu cunoaşterea temeinică a sf. Scripturi, să ducă luptă aprigă contra acestor paraziţi, stârpindu-i din germene şi arătând credincioşilor, că singura sfântă şi adevărată este *credinţa* moştenită dela părinţii, moşii şi strămoşii noştri; — şi, orce abatere dela această credinţă, este păcat neiertat faţă de biserică, şi crimă faţă de neamul românesc.

Chestia este cu mult mai importantă, pentru ca să nu merite atenţiunea şi preocuparea tuturora.

Pr. Zenovie Popovici.

*) Scriitorul acestui articol are prea puţină încredere în «sforţările preoţilor» şi aşteaptă prea mult dela organele statului în chestia sectelor. *N. Red.*

Remanierea guvernului. In cabinetul prezidat de dl Ion I. C. Brătianu au intrat, ca noi miniştri, dnii: N. N. Săveanu, Al. Lăpădatu, N. D. Chirculescu şi Tancred Constantinescu.

In urma schimbărilor şi completărilor din guvern, lista ministerială se prezintă cum urmează:

Ion I. C. Brătianu, preşidenţia consiliului şi ministru al internelor;

General *Art. Văitoianu*, ministru al comunicaţiilor;

Al. Constantinescu, ministru al agriculturii şi domeniilor;

Vintilă Brătianu, ministru al finanţelor;

I. G. Duca, ministru al afacerilor străine;

Prof. Dr. *Angelescu*, ministru al instrucţiunii publice;

G. G. Mârzescu, ministru al justiţiei;

General *Traian Moşoiu*, ministru al lucrărilor publice;

General *Mărdărescu*, ministru de răsboi;

Alex. Lăpădatu, ministru al cultelor şi al artelor;

Tancred Constantinescu, ministru al industriei şi al comerţului;

N. N. Săveanu, ministru al sănătăţii publice, muncei şi al ocrotirilor sociale;

FOIŞOARA

Dela Congresul preoţesc din Arad

Opera Mântuitorului

de V. Goldiş

— (*Cuvântare rostită în congresul «Asociaţiei Andrei Şaguna» a clerului ort. rom. din mitropolia Ardealului, ţinut la Arad*) —

In numele Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, salut cu deosebit respect congresul preoţimii ortodoxe române.

Salutul meu este acela al bunului frate, căci Asociaţiunea se simte înfrăţită cu clerul ortodox român, prin chiar naşterea ei, prin trecutul ei, prin munca ei săvârşită până acum şi mai vârtos prin inaltele ţeluri, la care râvneşte în viitor.

D-voastră sânteţi adunaţi aci în cadrele mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, eu vă salut în numele Asociaţiunii, şi una şi alta, făptuiri ale omului răsărit din neant ca o minune, izbăvitorul unui neam robit, dătătorul de legi şi datini, adâncul cugetător şi tot atunci energicul bărbat al faptelor, pe care ni l dăruise Providenţa din ramura macedoneană a neamului nostru, sfântul, ale cărui moaşte odihnesc în mormântul dela Răşinari.

El a rezidit cetatea cea veche a legii strămoşeşti şi el a înfiinţat Asociaţiunea, înfrăţind credinţa în Dumnezeu cu iubirea de neam, căci el pătrunsese adâncimile evangheliei lui Hristos care ghicise enigma vieţii omeneşti, în desăvârşirea ei prin taina iubirii. Această desăvârşire o făptueşte istoria omenirii şi Isus este concepţia supremă a legilor ei.

In cât priveşte o convieţuire socială, opera Mântuitorului se rezumă în trei cuvinte: «libertate, naţionalitate, umanitate». El a rupt cătuşele sclăviei sufleteşti şi a proclamat libertatea ca condiţie fundamentală a oricărei veritabile propăşiri omeneşti, — el a stabilit dreptul naţionalităţii ca factorul principal şi singur îndreptăţit al concurenţei între oameni, producătoarea evoluţiei pe scara infinită a desăvârşirii, el a fixat ţinta finală a acestei desăvârşiri prin organizarea unitară a umanităţii întregi subt legea blândă a iubirii deaproapelui, chemată să desăvârşească în lume dreptatea socială.

Libertatea este pentru oameni unica sursă şi singura condiţie neînşelătoare a progresului spre culmile de neatins ale fericirii pământeşti.

Pentru acest mare principiu al desăvârşirei s'au cheltuit energiile cele mai generoase în cursul veacurilor. Prin chin şi jale şi sânge, omenirea neîncetat se sbate a statornici tot mai luminos între oameni şi între popoare libertatea mântuitoare. Descătuşarea crescândă din robia trupească şi sufletească a oamenilor, acest fundamental principiu al legii lui Hristos, jalonează cărarea atât de spinoasă a civilizaţiei umane.

Libertatea este soarele vieţii, dar viaţa însăşi omul o trăieşte alături de semenii săi. Impreună vieţuire omenească este atelierul, unde se ţese norocul omenirii. Familii, horde, seminţii, popoare, naţiuni ori state: sânt etape spre organizarea desăvârşită a omenirii în acea împărăţie visată de Mântuitorul cu o turmă şi un păstor, iar toate aceste organisme sociale sânt închegate cu puterea simţită a unei solidarităţi, ce se desăvârşeşte prin selecţiunea firească a idealurilor umane, acea evoluţie a valorilor morale, care constitue una din tezele filozofiei moderne.

Căutând instinctiv după temeliile indisolubile ale acestei atât de trebuitoare solidarităţi, prin lungi milenii de suferinţi, prin vremuri de sclavagiu şi barbarie, prin luminişuri glorioase şi trecătoare, prin munci istovitoare a intelectualului şi infinite răsboiri aproape de neînţeles,

Ion Inculeţ, ministru secretar de stat;
I. Nistor, ministru secretar de stat; —
G. Tătărescu, subsecretar de stat la subsecretariatul de stat existent pe lângă ministerul internelor.

Pentru completarea cabinetului, vor intra în guvern dl *N. Chirculescu*, ca ministru, ear dl *Rihard Franasovici* va fi numit subsecretar de stat în al doilea post ce se va creia prin lege pe lângă ministerul internelor.

Lista ministerială astfel întocmită, obţinând aprobarea M. S. Regelui, noii miniştri au depus jurământul.

Zbuciumul german. Asupra dezastrului ce ameninţă Germania, dl Nicolae Iorga publică în Neamul-Românesc următoarele interesante apreţieri:

Cine va înţelege ce se petrece azi în Germania, va fi mai fericit de sigur şi decât mine, un om de departe, dar şi decât cel mai deştept dintre germani.

Comunism, care pune mâna pe cuţit şi pe facla incendiară. Socialism disciplinat, care-şi mestecă în dinţi formula din care nu poate ieşi nici o hrană pentru imensa foame de azi. Capitalism, care crede că e momentul să se revie, în folosul împăraţilor banului, asupra zilei de opt ore. Burghezi de toate categoriile, cari au fost cândva ceva în politică şi azi nu ştiu cum să-şi mai zică. Militarişti, cari sânt siguri că un marş al lui Ludendorff ar lămuri tot ce e azi confuz şi haotic. Imperialişti, cari aşteaptă soluţia dela înţelepciunea, pe deplin constatată, a bătrânului dela Doorn ori a fiului şi adversarului său.

Toţi aceştia fierb de moarte în acelaş cazan şi telegramele anunţă pe fiecare zi o revoluţie şi o contrarevoluţie.

Acestea le face poporul din lume care ştie mai mult, care munceşte mai mult şi care ar putea face mai mult.

Numai pentru că a fost învins, şi prin lupta ca şi prin înfrângerea lui a stricat toate rosturile lumii, aşa cum ieşiră, cu multă trudă şi suferinţă, din atâtea secole de istorie!

Da, dar şi pentru alt motiv, care poate da de gândit adversarilor principiali ai democraţiei, de care e uşor a-ţi bate joc, dar e ceva mai greu a o înlocui ca mijloc de acţiune şi de educaţiune asupra maselor.

Pentru că aceste milioane de oameni destoinici au ieşit dela stăpân şi, neputându-se întoarce la dânsul, nu află nici o normă de conducere în ei înşii.

Iarăş Blajul!

Dacă ar fi să măsurăm cu aceeaş măsură calomniatorilor noştri din Blaj, ar trebui să luăm în mână de astădată nu condeiul, ci fierul roşu, şi să-i pironim la stâlpul imfamiei, pentru felul josnic cu care încearcă a mânji o comună fruntaşe şi conducătorii ei.

In Unirea Nr. 37 din 15 Septemvrie 1923 se scrie sub titlul «*Ne desgroapă morţii*» (cuvântul e al lor), că mâni sacrilege ar fi exhumat rămăşiţele pământeşti ale parohului gr.-cat. Dumitru Roşca, îngropat în 1902 în preajma bisericii gr.-cat. din Săliişte şi au fost mutate în un «cimitir pentru străini». «Cazul — zice Unirea — e de o gravitate excepţională şi fapta absolut incalificabilă a săliştenilor ortodocşi a compromis definitiv temeiul cererii lor de a li se atribui cimitirul unit şi astfel forul chemat a se pronunţa asupra lui va trebui să restitue bisericii noastre stăpânirea cimitirului său».

Celce citeşte să înţeleagă! Principiul iezuitic, «scopul scuză mijloacele», e aplicat şi în cazul de faţă de ucenicii iezuiţilor în adevăratul său sens.

Pentru a determina comitetul agrar din Bucureşti să revizuiască sentinţa adusă de două foruri: Comisia agrară de ocol şi comisia agrară judeţeană în favorul cererii Săliştenilor, de a se expropria teritorul bisericii unite, părăsită de 40 ani, pe seama clădirii unei şcoale medii în care pot fi adăpostiţi şi elevi uniţi, si în felul acesta ar ajunge locul să servească de aici înainte unui scop obştesc, clarisimii domestici dela Blaj inventează minciuna de mai sus, care s'a spulberat definitiv prin ancheta făcută zilele trecute de organul statului, după ce s'a făcut din partea consistorului din Blaj o arătare injurioasă şi calomniatoare la guvern.

Iată adevărul constatat prin ancheta făcută:

In 1902 a murit ultimul paroh gr.-cat. din Săliişte, care ca săliştean de obârşie locuia în comună, însă îndeplinea servicii liturgice în Tilişca unde avea şi biserică, şi 3—4 credincioşi.

Rămăşiţele pământeşti, ca preot, în mod excepţional, au fost înmormântate în preajma bisericii unite, care loc nu s'a mai folosit pentru îngropăciune, căci nici un credincios al bisericii unite nici înainte şi nici după anul 1902, nici chiar cele două fice răposate ale preotului Roşca, nu s'au îngropat lângă părintele lor, cu toatecă dacă locul din jurul bisericii ar fi fost destinat de cimitir, ar fi putut mijloci îngăduinţa dela stăpânirea ungară catolică, favorizatoarea intereselor uniţilor.

Am preferit deci, să fie îngropaţi şi uniţii în cimitirul bisericii noastre ort. rom. din Gruiu. Preoteasa Ana Roşca stia prea bine că nu va fi îngropată în mormântul soţului ei, şi pe când se află în viaţă şi-a exprimat dorinţa ca după moartea ei să fi ridicate şi osemintele soţului ei şi să fie aşezate în groapa lor familiară din cimitirul din Gruiu. Neamurile deci cu cei din jurul preotesei au hotărât exhumarea şi au şi mutat osemintele preotului gr.-cat. D. Roşca şi le au îngropat în cimitirul din Gruiu.

Deci, nu mâni sacrilege, nu ortodocşii de sălişteni, nu în cimitir de străini, ci — groparul care a fost tocmit de familie, apoi nepoata preotesei şi vecinele moartei au mărturisit adevărul şi au declarat cele scrise în Unirea de *minciuni*. Că s'au strămutat oasele parohului fără concesie dela forurile competente, îi priveşte pe familianţi; pe noi însă ne scârbeşte felul de luptă perfidă ce o poartă Blajul pentru câştigarea unei cauze pierdute. Ruşinea unei astfel de proceduri rămâne pe fruntea blăjenilor dela Unirea, şi le făgăduim, că dacă toate cauzele lor sânt tot atât de drepte ca cel dela Săliişte, atunci le oferim pentru moment «cimitirul», fostei lor biserici, unde şi le pot înmormânta pentru vecie. —

Pentru injuriile şi calomniile aduse Săliştei ortodoxe, va răspunde Unirea în faţa judecătoriei.

Un săliştean

Noul Testament

Primim următoarele:

In Nr. 11 al revistei «*Biserica ortodoxă română*», făcându-se apreţierea celor scrise în Nr. 6—7 al «*Revistei Teologice*», despre marele arhiepiscop şi mitropolit *Andrei Şaguna*, între altele se zice: «Ceeace n'am ştiut, aflăm acum din cuvintele sale (Păr. Trifa) care ne spune, că Biblia lui Şaguna şi Testamentul Nou au fost puse la magazie şi stau până azi închise fără a fi fost răspândite în popor. Aceasta e cu adevărat uimitor».

Intr'adevăr, că ar fi *uimitor*, dacă ar fi *adevărat*. Dar adevărul e, că «Biblia» se desface în continuu, şi astăzi nu mai sânt decât 152 exemplare nedesfăcute.

Noul Testament — de sine înţeles tot cu litere cirile, — se află încă nedesfăcut în 1047 exemplare, şi din partea Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane s'a luat dispoziţia, ca pe timpul când era valuta în coroane, să se vândă cu 3 coroane exemplarul, broşat, ceeace s'a adus la cunoştinţă publică prin anunţ special publicat de repeţite ori în «Telegraful Român», ear în starea devalvată a valutei de astăzi se vinde cu 6 lei broşat. Se poate cu un preţ mai bagatel?

S'a trimis spre desfacere şi la 2 librării din Chişineu, tot cu acest preţ, dar nu se caută.

In «Telegraful Român» începând şi numai dela Nr. 6 din acest an, s'a publicat de 14 ori anunţul special desore vinderea cu preţul de 6 lei, chiar şi în Nr. 51—53 festiv, la serbarea semicentenarului dela repausarea marelui arhiepiscop şi mitropolit, şi mai pe urmă în Nr. 84 din 13/26 Ociomvrie a. c., pe lângă că e indicat şi în «Catalogul» cărţilor şi imprimatelor în depozit la Libraria arhidiecezană.

---

prin credinţe deşarte ori altele mângâietoare, prin elanuri uimitoare ale sufletului ori altedăţi prin întunerecul scepticismului de energii ucigător, omenirea a ajuns în sfârşit a înţelege că cheagul cel mai fără greş, cel mai firesc şi cel mai rezistent al solidarităţii indispensabile conv.eţuirii omeneşti, al organismelor sociale, a căror desăvârşire propagă idealul organizării universale a conştiinţelor omeneşti, este *naţionalitatea*.

Instinctul istoriei, ca să numim aşa sbuciumul omenirii de a substituì forţei dreptatea şi de a sporì astfel condiţiile pacinicei colaborări a oamenilor pe întreg pământul, a consacrat principiul naţional ca cel mai neîntrecut chiag al statelor, care sânt chemate să devină atomii organizaţiei universale omeneşti. Statele naţionale sânt columnele umanităţii.

Astfel în istoria civilizaţiei omeneşti de până azi, aruncând în lume sămânţa libertăţii şi consacrând ca cheag al organismelor sociale principiul naţional, martirul Golgotei a rămas biruitor.

Dar, în depărtări nepătrunse, zace încă ascuns visul fericirii omeneşti şi astăzi omenirea se svârcoleşte în chinuri închipuite mai mari, ca ori când. Sânt chinurile pentru creaţiunea lumii celei noui, care va să vie. Inexorabilă este însă legea evoluţiunii, desluşită prin concepţia creştină, că din vălmăşala intereselor brutale, pentru care în aparenţă se dau între oameni cruntele lupte, răsare inevitabil floarea civilizaţiei umane, măsura tot mai majorată a dreptăţii sociale. Omenirea se apropie de noua etapă a evoluţiei sale, de începuturile organizării universale a condiţiilor ei de viaţă.

Se pare mai mult ca ori şi când, că lupta se dă pentru interesele brute ale bietului trup muritor, dar legea firii ştie, că se făuresc neîncetat treptele tot mai urcate pe scara idealului dreptăţii.

Şi aşa astăzi, când vedeţi dispărute din societate cinstea, omenia, cuviinţa, măsura şi morala şi le vedeţi toate acestea înlocuite prin dihonie şi atotbiruitoarea închinare în faţa mamonului, eu vă rog: Nu vă temereţi, că va urma brutalizarea definitivă a vieţii, ci mai vârtos să credeţi, că deasupra tuturor svârcolirilor omeneşti, veghiază cu nemărginită iubire ochii blândului Isus. Zadarnice şi fără rost sânt doctrinele tuturor sistemelor filozofice, care întemeindu-se pe condiţiile materiale ale vieţii, vor să afirme, că marele regulator al istoriei omeneşti este lupta pentru existenţa materială şi că ţinta finală a omenirii este organizarea ei universală pe temeiul exclusiv al producţiunii şi consumaţiunii. Nu. Idealului marelui stomac universal firea omenească îi opune idealul marelui suflet universal: «une vaste union de consciences», cum spune filozoful francez Fouillé: «o vastă uniune a conştiinţelor».

Uniunea universală a conştiinţelor omeneşti se va desăvârşì în măsura, în care va biruì în lume iubirea deaproapelui, principiul fundamental al învăţătorului dela Nazaret. Tuturor, deci vouă, cari vă îngroziţi de ferocitatea sfâşierilor dintre popoare, tuturor, cari cu adevărat doriţi bunavoirea între oameni, mai vârtos vouă tuturor, cari doriţi fericirea şi mărirea neamului nostru românesc, ca floare luminoasă în grădina civilizaţiunii umane, istoria vă strigă: «Intoarceţi-vă la Hristos!»

Egalitatea

de Iosif Iungmann

Egalitatea, dacă există aşa ceva pe lume, nu poate să se cuprindă în altceva decât în favorul general omenesc că toţi sântem oameni, la fel în urma naşterii şi a morţii şi în urma altorfel de egalităţi naturale egali în faţa legii înţelepte şi înaintea judecăţii, egali în îndatorarea de a ne sprijini împrumutat, de a cinsti împrumutat în noi omenescul şi — în ceeace culminează — de a ne iubì unul pe altul ca pe noi înşi-ne, ca să fim la fel în virtute.

Unde domneşte egalitatea aceasta acolo domneşte şi libertatea, nu o libertate fără de frâu, care turbură orce egalitate, ci una care se înţelege bine cu o egalitate cuminte, libertatea de a săvârşì ceace nu strică altuia, conform legilor dumnezeeşti şi raţionale. Acela este, de fapt, liber, care vrea să lucreze, dar care vrea numai aceea ce are voie să vrea, acela care nu este sclavul nici unei pofte şi pasiuni, acela care e înţelept şi virtuos, fie cetăţean (supus), fie domnitor (stăpân).

In slujba luminii, la sate

Sâmbătă (sf. Paraschiva) şi Duminecă (28 Oct.) au cercetat trimişii Asociaţiunii alte localităţi în desp. Sibiu şi Miercurea, ducând dragostea de carte şi de înaintare. Hamba a fost a 30, Şura-mare a 31, ear Poiana a 32-a staţie.

In comuna Hamba a bineventat pe oaspeţi (Dr. G. Preda şi Dr. H. P.-Petrescu) preotul local Victor Stoica, în şcoala modestă, ridicată în 1913—14. Biserica este de mai bine de 100 de ani. Există o Reuniune a femeilor. Fanfară nu au cei 500 de români, cu toate că exemplul saşilor din sat (750 la număr) i-ar putea îndemna la aşa ceva. Conferinţe şi şezători sânt hotărîţi poporenii să audă de aici înainte cu multă dragoste. Dacă jocul tinerilor se dă în cârciumă, vor trebui să se îngrijească să imite pe poienărenii de cari va veni vorba în curând. Şi aici dorinţa să se închidă cârciumele, spre binele tuturora. Reprezentaţii teatrale, de diletanţi, odată pe an.

Dl Dr. G. Preda a vorbit sătenilor despre Asociaţiune şi despre greutăţile zilelor noastre. Dr. H. P.-Petrescu a citit din amintirile unui orb şi o povestire hazlie: «Cum mi-am câştigat o o «vârstă»... Şi aici s'au lăsat cărţi folositoare din partea Asociaţiunii şi s'a înfiinţat o agentură.

In Şura mare i-a dus trăsura ospiciului, în fruntea căruia stă dl Dr. G. Preda, pe înserate. Poporul aşteptase cu mare răbdare pe sibieni, în frunte cu păr. Andrei Milea. Intr'o odaie a şcoalei (din 1877) au găsit oaspeţii începutul unei case culturale — sala de lectură, cu reviste şi foi bune, cu o bibliotecă adusă de deputatul I. U. Soricu (150 vol.). In decursul răsboiului s'au risipit cărţile din biblioteci, încât biblioteca parohială a rămas cu 20 vol., ear cea şcolară de abia acum a ajuns la 150 vol. Se refac şi ele, încet pe încetul. Asociaţiunea a dat pe aici acum doi ani (dl D. Comşa cu alţii), după cum cercetase şi dl R. Simu Hamba. Earna le citeşte poporenilor părintele de câte 3 ori pe săptămână lucruri vrednice de ştiut. Există o bancă Raiffeisen. Biserica de 200 de ani. Jocul tineretului sub un şopron, la şcoală.

La cuvintele de recomandare ale păr. Milea a răspuns dl Dr. G. Preda, vorbind poporului la inimă, cum ştie să vorbească directorul despărţământului. Cuvintele dsale au fost ascultate cu o încordată atenţie de odaia tixită de lume, după cum au fost ascultate şi scenele citite din «minunata călătorie a lui Nils Holgerson cu raţele sălbatice» de Selma Lagerlöf din partea secretarului desp. (capitolul împotriva credinţelor deşarte şi împotriva tuberculozei).

A doua zi, Duminecă, au plecat dnii Dr. G. Preda, dir. dela Banca de scont Nedoviceanu, medicul Ionaş, V. Moşoiu şi Dr. H. P. Petrescu la Poiana, cu automobilul pus la dispoziţie din partea dlui fabricant din Sibiu, Rieger. In Miercurea au cerut voie dela păr. prot. Păcurariu (preş desp. Miercurea, de care se ţine Poiana) să poată vizita comuna, ceeace au şi primit cu multă plăcere.

Dl dir. al desp. Sibiu pregăteşte o lucrare ştiinţifică de geografie antropologică, şi poienărenii vor trebui să fie luaţi în considerare în studiul acesta, fiindcă cei din Poiana s'au păstrat foarte bine, nu s'au corcit cu alte neamuri, în mare parte — nici chiar cu alte sate. In Poiana au luat sibienii fotografii după oameni mai vârstnici (un cantor din strană, era de 91 de ani!) — pe drum au fotografiat pe doi băeşi moţi, ciubărari. Au fost primiţi trimişii «Asociaţiunii» cu mare bucurie de întreg poporul, în frunte cu numeroşii conducători (3 preoţi şi 9 învăţători, pe lângă harnicul notar Oprean, preşed. meseriaşilor român, dl N. Banu, ş. a.). O comună care se poate mândri pe drept cuvânt cu cele arătate! La vârf de munte, unde aierul e curat şi privirea largă, deschisă, spre muşuroaiele de pământ — li s'a desvoltat celor 5300 locuitori o privire mai ageră şi un simţământ de libertate, care-i sileşte să se gândească şi la cele sufleteşti. Dovadă: şcoale frumoase (una din 1878, alta din 1892), biserică largă, curată, frumos pictată (din 1836), organizarea de model a «micilor cercetaşi», «Reuniunea meseriaşilor şi comercianţilor români», cele două cooperative, «Reuniunea de înmormântare», societatea studenţilor, care dă reprezentanţii vara, «Reuniunea oierilor», monumentul frumos, de marmură, ridicat de curând, în onoarea celor căzuţi pe câmpuri de luptă, în răsboiul mondial. O comună ca aceasta are tot dreptul să se gândească la înfiinţarea unei şcoale medii, la o casă naţională măreaţă şi la un azil de copii.

La hotelul comunal, unde este şi o scenă pentru teatru de diletanţi (se joacă de câte 4 5 ori pe an teatru) — au luat masa sibienii, împreună cu căpeteniile satului, s'au informat despre starea bibliotecilor (pentru o bibliotecă poporală au un fond de 20,000 de lei, — bibl. şcolară are cca 320 vol., cercetaşii vreo 50 vol. prin dl dep. Pizo a căpătat comuna în timpul din urmă 100 vol.), alăturând cărţile «Asociaţiunii», mai apoi au plecat la biserică, unde i aştepta mult popor, în haine frumoase de sărbătoare. Multe, foarte multe feţe sănătoase, mulţi copii şi mulţi bătrâni, încât pricepi pe regretatul notar Henţiu, care povestea că Duiliu Zamfirescu, adus aici, a isbucnit în lacrămi de emoţie, văzând atâta vlagă în satul acesta. Păr. Nic. Dobrotă a recomandat pe oaspeţi. De pe amvon a vorbit dl Dr. Gh. Preda — cum ştie dsa să vorbească, ascultat cu o atenţie vrednică de 2 biserici. A urmat dl dir. Nedoviceanu, insistând asupra puterii tovărăşiilor. Mai erau să vorbească şi alţii, dar o nuntă aştepta dela 2 ore. Poienarii nu s'au lăsat: au condus pe oaspeţi la jocul satului (ca să le râdă tuturora feţele de bucurie, de atâta veselie şi sănătate), la soc. meseriaşilor, în sala de lectură, într'o gospodărie de om aşezat, apoi — la masa întinsă — ca oaspeţi ai meseriaşilor, când, fiindcă timpul era înaintat au trebuit să spargă târgul cu toate că fanfara meseriaşilor cânta atât de ademenitor, petrecând pe oaspeţi până la automobil. Onoare conducătorilor din Poiana: preoţii Nic. şi Ilie Dobrotă, Aron Şerb, apoi înv. Ilie Georgescu (dir.) R. Vraciu, Nic. Munteanu şi Const. Fântână.

Cine poate sta la îndoială că într'o egalitate şi libertate cuminte ca aceasta este fericit, în general, atât singuratecul, cât şi poporul, într'atâta întrucât poate fi vorba să se împărtăşească omul de ceeace numim noi fericire? Fericirea şi bunăstarea aceasta numai atunci este turburată când sau conducătorul (stăpânitorul) sau poporul, cari se bucură sub nişte legi înţelepte de egalitate şi de libertate, trec peste graniţele permise, — atunci poporul nestăpânit ajunge o adunătură desfrânată şi sălbatecă, ce se ridică chiar şi împotriva sa proprie, se întinde obraznic după bunul străin, îi este sete de sânge, se combate împrumutat şi se nimiceşte împrumutat şi n'are nici siguranţă, nici mângâiere, nici binecuvântare.

Dacă partea conducătoare a naţiunii trece graniţele puse de lege şi de virtute, ajunge siluitoare şi nimicitoarea acelora pe cari ar trebui să-i apere şi să-i păzească. (Din opera întemeietorului literaturii moderne cehe: «Zápisky»).

Pentru învăţători. Au apărut: *Chestiuni metodice* cuprinzând: Metodica scris-cititului şi a celorlalte materii ajutătoare de Ştefan Velovan profesor de pedagogie la şcoala normală de învăţători din Craiova, Marin Florescu şi Ilie Jianu, institutori în Craiova, foşti institutori la şcoala primară de aplicaţie a şcoalei normale de învăţători din Craiova. Vol. I. — Învăţătorii vor găsi în acest volum îndrumări potrivite pentru predarea scris cititului, datorite unui distins pedagog al nostru, dlui Ştefan Velovan. Preţul 25 Lei.

Carte de cântece

pentru 1, 2 şi 3 voci, pentru uzul azilelor de copii, şcoalele primare şi cursul inferior al şcoalelor secundare. Cuprinde pe 10 coale 8°, format de buzunar, 124 cântece frumoase, scoase în cea mai mare parte din comoara muzicală a poporului român, cu texte religioase, patriotice etc., armonizate uşor, aranjate şi grupate în conformitate cu principiile pedagogice-didactice. Este o carte indispensabilă pentru toţi, cari înţeleg să dea tinerelor generaţii, pe lângă o cultură muzicală sănătoasă, şi *o educaţie religioasă şi naţională* prin cântece cu adevărat româneşti, nu străine, cu texte traduse în româneşte ori localizate, cum sânt în alte colecţii.

Preţul unui exemplar legat este de 30 lei, iar la cumpărare de cel puţin 10 ex. numai 25 lei, la care se adaugă spesele de poştă.

Se capătă numai la autorul *Timotei Popovici*, profesor de muzică, în Sibiu, strada Regina Maria 7.

Ştirile zilei

Hirotonire. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, în decursul sfintei liturghii celebrate în biserica catedrală în 31 Octomvrie a. c., a hirotonit întru diacon pe clericul Vasile Bucur, protocolist al consistorului arhidiecezan.

Festivaluri şi conferenţe. Despărţământul Sibiu al «Asociaţiunii» şi secţia Sibiu a «Asociaţiei generale a profesorilor secundari români» (în comun acord cu celelalte societăţi culturale sibiene) organizează în earna aceasta mai multe manifestaţii culturale, la care invită publicul sibian. Festivalul întâi se ţine Duminecă în 4 Noemvrie 1923 la ora 4 d. m. în sala cea mare a prefecturii. Programul conţine: Conferenţă, rostită de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, despre Sfânta Scriptură şi intelectualii noştri. Urmează coruri executate din partea Şcoalei normale «Andrei Şaguna».

Teatru românesc în Sibiu. Stagiunea teatrală, sub patronajul «Asociaţiunii», se deschide în teatrul orăşenesc Sâmbătă în 3 l. c. cu piesa în 3 acte *Fântâna Blanduziei* de V. Alecsandri. Duminecă se repetă aceeaş piesă. Inceputul la ora 8 seara. Amănunte în afişe.

Pelerinaj religios. Mii de credincioşi din Moldova, în special din Basarabia şi Bucovina, au pornit în pelerinaj la moaştele Sf. Paraschiva în Iaşi. Sfintele moaşte au fost expuse în 27 Oct. în curtea mare a mitropoliei Moldovei. Au fost de faţă, la serviciile divine, aproape zece mii de pelerini din diferite regiuni ale ţării.

Anunţ. Pentru completarea de colecţiuni a *Anuarelor* seminarului teologic-pedagogic «Andreian» ortodox român de aici din Sibiu, se caută anuarele din anii: 1885/6 (II), 1886/7 (III), 1890/1 (VII) şi 1894/5 (XI). Tot pentru completarea *Telegrafului Român* se caută numerii completi din anii: 1855, 1869 şi 1870. Oferenţii să se adreseze: *Direcţiunii seminarului* arhidiecezan teologic «Andreian» ortodox român în Sibiu.

Afurisenie. Mai zilele trecute s'a întâmplat că sinagogele din capitală au ţinut să afurisească ziarul *Universul*, care nu s'a lăsat uns de «poporul ales» şi până acum nu s'a evreizat, — ca atâtea alta ziare.

Numerus clausus. Universităţile din Polonia nu se lasă terorizate de nimeni şi au adoptat numerus clausus pentru toate universităţile poloneze.

Răscumpărare de felicitări. Din prilejul zilei onomastice, dl Dumitru Axente, tipograf, a dăruit 100 Lei unei familii nenorocite prin foc.

Căsătoriile nelegiuite în Jugoslavia. In săptămânile trecute s'a întrunit la Sarajevo sfântul sinod al bisericii ortodoxe din Jugoslavia. Intre altele, episcopii adunaţi la sinod s'au sfătuit şi asupra căsătoriilor nelegiuite din Jugoslavia. Sinodul a înaintat rugare către ministrul de culte şi de interne, cerând să se ia măsuri împotriva acestor căsătorii. In urma acestei rugări, miniştrii au dat porunci aspre tuturor prefecţilor, îndatorându-i să împiedice în viitor căsătoriile nelegiuite, ear pe cei ce trăesc în nelegiuire, să-i silească a se cununa în timpul cel mai scurt, pedepsind pe cei ce nu se vor supune.

Anunţ. Dela consiliul oraşului Sibiu: Pentru tinerii obligaţi la recrutare din contigentul 1925: Comisiunea însărcinată, conform art. 20 din legea de recrutare, cu centralizarea tabelelor de recensământ va funcţiona pentru oraşul Sibiu dela 7—9 Noemvrie a. c. în sala primăriei (Str. Mitropoliei No 2). Inaintea acestei comisiuni se vor prezenta toţi tinerii născuţi în anul 1903 obligaţi la recrutare, tinerii născuţi în anii 1902 şi 1901 amânaţi pentru sănătate cari au o reclamaţiune, şi anume: Serviciu cu termen redus; amânarea serviciului militar pentru continuarea de studii; amânari pe motivul că are un frate sub drapel; dispense ca susţinător de familie; Cetăţenie străină. Documentele prescrise se vor înainta comisiunii. Reprezentanţa prin rude se admite. Se pot prezenta în faţa comisiunii şi toţi tinerii cari au de a face reclamaţiune referitoare la înscrierea lor în tabloul de recensământ.

Pumnul norocos. Paznicul unui azil din New-York, când a observat că unul dintre alienaţi voeşte să fugă, i-a tras un pumn zdravăn. In urma acestei loviri, alienatul şi-a recăpătat mintea pierdută. Acum se zice că e sănătos. Va să zică e bună şi bătaia — când şi când.

Nr. 8705 (146) 1—3

Concurs

In scopul conferirii de stipendii şi ajutoare **pe anul 1924 din fundaţiunea «Andronic»:**

I. Pentru învăţăceii de orice meserie,

II. Pentru sodalii, deveniţi atari în decursul anului 1923,

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor şi au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se escrie concurs, pe lângă următoarele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutoare şi stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaţilor;

2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinţilor;

3. Atestat familiar despre familia părinţilor concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câţi prunci minoreni sânt în familie, câţi cercetează şcoala şi câţi mai sânt la meserii.

Indreptăţiţi a petiţiona sânt numai români ortodocşi născuţi în arhidieceza de Alba Iulia şi Sibiu şi în eparhia Vadului, Feleacului şi Clujului.

In special au să dovedească:

I. Invăţăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii;

b) că au cercetat şcoala poporală ori altă şcoală superioară;

c) că au încheiat contractul cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);

d) adeverinţă dela măestru despre sporul ce-l arată în măestrie, despre diligenţa şi purtarea morală; vidimată de catihetul sau parohul local.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

a) că au terminat anii de învăţăcel, ceeace vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),

b) că au purtare bună şi fac spor mulţumitor, ceeace vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriaşi şi că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiţi.

III. Sodalii cari sânt în condiţiuni de a deveni măestri

a) să aibă certificat dela măestru;

b) să fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţe dela măestrii la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se aşeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficful parohial că cercetează biserica şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se cere, ca cererile să fie scrise şi subscrise cu mâna proprie, adresate Consistorului arhidiecezan ort. rom. din Sibiu şi să le înainteze cel mult până la **31 Decemvrie 1923 st. v.**

Cererile neinstruite în regulă şi cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 17 Octomvrie 1923.

Consistorul arhidiecezan.

---

(147) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Zizini**, protopresbiteratul Braşov, judeţul Braşov, se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal şi după prealabila încunoştinţare a oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare pentru a cânta, predica, eventual a şi celebra.

Braşov, în 5 Octomvrie 1923.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul paroh al

Ioan Hamzea
adm. prot.

Nr. 859 (132) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua din **Beclean**, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii, cu prealabilă încunoştiinţare, se vor prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta, sau a celebra.

Făgăraş, la 7 Octomvrie 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopresbiter.

Nr. 1065/1923 (133) 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III **Veneţia de sus** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Făgăraş, la 14 Sept. 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraş

Nicolae Borzea
protopop

Citiţi

MEMORIILE

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andrei Şaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustraţiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Şaguna despre fapte şi întâmplări momentuoase din viaţa sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Preţul: 25 Lei

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se mai află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 4·—**, broşat **Lei 6·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 30 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.
Cronica şcolară.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagin alese din scriitorii români. Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimei, Biblioteca Energia.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mănăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 16 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu**, arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane